

ارزیابی مقاله

دکتر منصور رضایی

دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

دو سؤال اصلی در ارزیابی مقاله:

الف – آیا مقاله به هدف رسیده است؟

ب – آیا مقاله قابل انتشار است؟

داوری مقاله علمی

شکل ظاهری (نظام مند بودن)

محتوای مقاله (اهمیت و نوآوری)

روش کار (درستی انجام کار)

داوری مقاله

شکل مقاله: تبعیت از گروهی از **الزامات**.
(این الزامات منجر میشود به این که **محتوا** به سطح قابل دفاع علمی برسد.)

مقاله نوشتن شبیه به **ساختمان سازی** است:
(نیاز به **برنامه** ریزی، **نقشه**، تدارک **مصالح** و اجزایش دارد و سپس **ساخت آن**.)

الف - ارزیابی روش ها:

۱- روش تحقیق:

جامع و مانع بودن، متغیرهای مستقل و وابسته، فرضیات و سوالات و اهداف (اصلی و فرعی)

۲- نمونه ها:

خصوصیات نمونه، کفایت تعداد نمونه، روش تصادفی نمونه گیری، مقایسه پذیری گروه مورد و شاهد، معرف بودن، همگنی و نحوه محاسبه

۳- امکانات:

نیروی انسانی، ابزار و دستگاه ها، مواد و خدمات

محتوای مقاله

ویژگی های مشترک بررسی محتوایی (بنیان روش علمی):

۱. مشخص کردن دقیق پدیده مورد بررسی
۲. ارائه فرضیه هایی برای پیشگویی نتیجه مشاهده
۳. آزمون فرضیه به منظور پی بردن دقت و پیشگویی آن
۴. تکرار آزمون فرضیه و تایید آن برای تبدیل به قانون شدن
۵. قانون، ویژگی های نوعی پدیده ها را بیان می کند.

بررسی علمی یک مقاله

۱. ویژگی های پدیده مورد مشاهده (مشکل)
۲. اهداف مقاله و هماهنگی آن با عنوان مقاله
۳. نوآوری (پیام جدید داشتن)
۴. درستی تحقیق: (ابزار مناسب، نمونه گیری، حجم نمونه، روش تحقیق، روش های کور و سوگیری و روش های آماری، روایی و پایایی، معیارهای ورود و خروج)

ب - شکل و محتوا (قابلیت انتشار)

۱- عنوان: گویا، رسا و مطابق نوع مطالعه

۲- چکیده:

- ساختاری (هدف، مواد و روش ها، یافته ها، نتیجه گیری) یا غیرساختاری،
- دارای افعال مجهول و زمان گذشته،
- فاقد جدول و شکل و مرجع،
- دارای ۲۵۰ کلمه،
- ساده تر از متن مقاله،
- عدم تضاد بین متن و چکیده

۳- کلیدواژه ها: (۳ تا ۵ واژه بر اساس MeSH)

۴- مقدمه:

- طرح **مشکل اصلی** و این که تا کنون حل نشده است،
- اهمیت موضوع، **سابقه و تاریخچه**،
- مروری کوتاه بر **متون**،
- بیان **منطق** منجر به مطالعه، عوامل موثر،
- راه حل های موجود و مشکلات آن، راه حل محقق، مطالب له و علیه راه حل محقق،
- **هدف** مطالعه، **کاربست**
- **ذکر منابع**
- نصف وقت نوشتن یک مقاله به نوشتن **مقدمه و نتیجه گیری** اختصاص یابد.
- **حجم:** (دو صفحه و یا یک ششم کل مقاله).

۵- روش ها:

- خصوصیات دقیق **جامعه** مورد بررسی، معیارهای ورود و خروج؛
- **ابزارها**، دستگاه ها، کیت ها، مواد مصرفی، داروها و دارونماها،
- تعداد نمونه، روش نمونه گیری، زمان و مکان؛
- **گروه** های مورد و شاهد، قابلیت مقایسه گروه ها،
- خدمات پشتیبانی، نیروی انسانی متخصص،
- نوع مطالعه؛ متغیرها؛ نوع مداخله و پیگیری،
- شیوه های جمع آوری اطلاعات (روایی و پایایی)،
- نحوه تجزیه و تحلیل و **آزمون های آماری**.
- **افعال مجهول** (گاهی افعال معلوم) استفاده میشود. **مبهم** نباشد
- از ضمیر **اول شخص** بهتر است که استفاده نشود.

۶- یافته ها:

- ترکیبی از متن، جدول و نمودار (داستان)
- جداول (شواهد را خلاصه می کنند).
- شکل ها (یافته های مهم را برجسته می کنند).
- آمارها (اظهارات را حمایت می کنند)، کنترل اعداد
- از توصیف شروع می شود. (افراد مورد مطالعه معرفی می گردد).
- نتایج مربوط به اهداف فرعی و اصلی و سپس یافته های بیشتر
- یافته های زمینه ای، کنترل مداخله گرها،
- گروه ها و متغیرهای مستقل یا وابسته،
- استفاده بهینه از شاخص های مرکزی و پراکندگی (کمی و کیفی)
- آزمون های آماری مناسب

ویژگی های جدول

- جامع و مانع باشد.
- عنوان مناسب در بالا با ذکر شماره مجزا از نمودار
- ستون ها و ردیف ها دارای عنوان با واحد اندازه گیری باشد.
- اعداد دقیقاً زیر یکدیگر قرار بگیرد.
- درصدها و اعداد چک شوند.
- مواظب علامت ممیز و جابجایی باشید.
- عدم استفاده از خطوط عمودی (حداکثر سه خط افقی)
- در متن به آن ها اشاره شود.

ویژگی های نمودار

- خوشایند باشد.
- جامع و مانع باشد.
- عنوان مناسب در پایین با ذکر شماره مجزا از جدول
- محورهای افقی و عمودی دارای **عنوان** با **واحد** اندازگیری باشد.
- فضای خالی زیاد نداشته باشد.
- بیشتر برای مقایسه گروه ها و روند تغییرات استفاده می شود.
- عدم استفاده از کادرهای اضافی
- در **متن** به آن ها اشاره شود.

۷- بحث:

- یکی از اساسی ترین قسمت های مقاله بحث آن است.
- نگارش آن بر پایه استنباط نویسنده و مبتنی بر نتایج است
- نیازمند تلاش و تفکر است.
- از یافته های اصلی شروع و سپس موافق و مخالف
- ارزیابی نقاط قوت و ضعف
- ذکر مکانیسم های مستدل
- مشابهت ها با ذکر منبع،
- مغایرت ها با ذکر منبع،
- توجیه تفاوت ها براساس متدولوژی و توجیه علمی

۸- مراجع:

- کتاب مرجع است یا مقاله،
- فرمت منبع نویسی (ونکوور یا هاروارد)
- جدید و مرتبط بودن
- هماهنگی منابع با متن

نشانه های یک مقاله بد

- نوشتن با دست یا با ابزارهای **قدیمی** تایپ
- وجود اشکالات زیاد **ویرایشی**
- وجود **ادعاهای** غیر قابل باور
- دو پاراگراف اول **غیر قابل فهم**
- **تکراری** بودن زیاد مطالعه

مهمترین دلایل رد مقالات:

- ۱- مناسب نبودن مطالب برای خوانندگان مجله
- ۲- نگارش ضعیف مطالب
- ۳- اهمیت نداشتن مطالب
- ۴- نادرست بودن و دقیق نبودن مطالعه
- ۵- طرح تحقیق ضعیف
- ۶- مستند نبودن مطالب
- ۷- مطالب بسیار فنی
- ۸- تکراری بودن موضوع

راه حل رد مقاله

- رد مقاله همیشه به معنی **خوب نبودن** آن نیست، بلکه معمولاً به این دلیل است که رقابت زیادی بر سر **جای محدود** در مجلات وجود دارد.
- هر مقاله تحقیقی حداقل یک بار **اصلاح و تجدید نظر** می شود.
- برخی از محققان تصور می کنند که درخواست برای اصلاح و تجدید نظر **معادل رد مقاله** است.
- اگر از شما خواسته شده که اصلاحاتی را در مطالب انجام دهید، لازم است این اصلاحات **حتی الامکان** انجام شود و یا در برخی موارد تاحدی **توضیح** ارائه گردد.
- اگر شما نمی خواهید در مقاله خود تجدید نظر کنید می توانید آن را به **مجله دیگری** بفرستید.

باتشکر از حسن حوصله شما